

Amicul Școalei

Revistă pedagogică — culturală — socială.

Organul oficial al Revizoratului școlar, al Comitetului școlar județean și al Asociației învățătorilor din județul Alba.

Apare săptămânal cu excepția lunilor Iulie—August.
UN NUMĂR 3 LEI.

Director : MARIAN SASU.

Prim colaborator : TOMA COCIȘIU.

COLABORATORI :

I. Aldea, Ier. Ciungan, I. Breazu, I. Dobre, A. Duvlea, P. Petringearn
A. Popa, Elena Dr. Stoianovici, I. Raica, T. Trifa, V. Zdrenghea.

ABONAMENT : 150 lei pe an pentru membrii corpului didactic, iar pentru comitetele școlare și
partic. 180 lei. Redacția și Administrația la Aiud, strada Unirii 46.

Lichidarea penziunilor.

Dela războiu încoace nici-o tagmă de oameni nu o duc așa așa de greu cu traiul vieții ca funcționarii. Cei mai mulți dintre ei sunt oameni săraci, cu familie numeroasă, cari trăiesc numai din salariul pe care îl primesc dela stat adeseori în măsură așa de sgârțită. În schimb timpurile sunt extrem de grele; traiul e scump, iar viața de astăzi cere foarte multe dela indivizi.

Iși poate închipui ori și cine ce încurcături penibile se produc în gospodăria casnică a acestor bieți funcționari, când nu li se achită la timp salariile. Dar ori cum; în astfel de cazuri se mai ajută ei cumva. Mai fac împrumuturi sau în cazul cel mai rău rabdă o lună, două, până când în sfârșit totuși li se achită salariul.

Ce fac însă acești nenorociți funcționari când nu li se achită salariul ani întregi de zile?! Nu îndrăznesc se descriu la acest loc suferințele trupești și sufletești pe cari le îndură acești oameni năcăjiți. Și există și o astfel de perioadă nefastă pentru funcționarul statului român.

Perioada aceasta are loc în intervalul de timp până când i se lichidează funcționarului respectiv penziunea. Și de fapt această penziune se lichidează aproape tuturor funcționarilor cu întâzieri mari. Sunt foarte rari cazurile, când această penziune se lichidează la 1—2 luni după pensionarea funcționarului. În cele mai multe cazuri trebuie să se aștepte după aceasta penziune 6—8—10 luni. Ba, am cunoscut și cunosc cazuri, când această penziune nu se lichidează văduvelor de funcționari nici după doi ani de zile dela moartea bărbaților lor. . .

Iată pentru ce trebuie să mărturisim și să recunoaștem cu toții, că felul acesta de lichidare a penziilor funcționarilor publici formează doară cea mai neagră latură a administrației românești. Foarte dureros, dar foarte adevărat!

Și nu știm pentru ce să lucrează așa de încet și greoiu la lichidarea acestor penziuni? E mult lucru? Ei bine, să se aplice oameni suficienți și capabili ca să'l termine la timp. Nu se muncește cum trebuie? Se găsesc mijloace și pentru combaterea acestui rău. Nu sunt bune legiuirile? Să se facă altele mai bune pentru că de aceea avem atâția miniștrii și deputați pe ce cari îi plătim cu bani grei din sudoarea noastră.

Vorba e ca să se facă odată ceva pentru curmarea acestui mare neajuns, care lovește așa de adânc tocmai pe aceia, cari și-au sacrificat viața și sănătatea pentru binele și interesele țării și a neamului.

Marian Sasu.

Mai mare simpatie în jurul școlii.

Diracția nouă a educației poporului, care vrea nu numai să se substituie cercurilor noastre culturale „suspendate până la alte dispoziții”, ci are un ansamblu de măsuri și soluții menite celor mai grave probleme de educație populară, între cari cu drept cuvânt înșiră *analfabetismul* cu cifra înfricoșătoare a celor ce nu știu carte.

Bine spune direcția edacației că analfabetismul e o problemă, care depășește orizontul obișnuit al școlii, însă tot ea

revine și constată că în lupta pentru stărpirea analfabetismului să se creieze o atmosferă de mai mare simpatie în jurul școlii.

Trebuie să aplaudăm inițiativa care atinge plăcut simțurile noastre, cari atâta și-au manifestat dorințele după simpatia opiniei publice, la care are dreptul, încât sunt pe calea de a se toci. Ne bucurăm din suflet că cel puțin se constată oficial lipsa de amplitudine simpatizată școlii, ce trebuie să o aivă ori ce om de bine din țara asta.

Și pentruca să înlăturăm ori ce echivoc să ne fie permisă o simplă întrebare și anume; pentru care grad de școală vrea să creeze Direcția mai multă simpatie.

Universitatea nu ne inchipuim să reclame vr'un plus de simpatie, fiindcă e îmbrățișată și îndrăgită de mulți studenți, chiar prea mulți, încât Statul nu-i încapă în funcțiunile ce le pretind după terminarea studiilor.

Școala secundară asemenea se bucură de întreagă solicitudinea societății și a Statului. Liceele din centrele mari sunt suprapopulate și există școală secundară și acolo unde n'ar avea rațiunea de a fi.

Atât școala superioară cât și secundară au personal administrativ auxiliar, cantine, internate, căminuri, biblioteci, burse, fonduri de excursii, toate întreținute de către Stat cu mână largă. Simpatie pe toate căile nu numai platonice ci și în bani sănători chiar când foșnește numai hârtia

Credem că suntem de un gând cu Direcția, că școala primară duce lipsă de simpatie, cu toate că se ferește de a o spune pe față. (Vezi revista Direcției: „Boabe de grâu”).

Din lipsă de simpatie învățătorul, care profesează în școala primară, cea chemată să stârpească analfabetismul, e pus în categoria factorilor poștali (Vezi legea de armonizarea salariilor), de sigur învățătorii i-au fost mult simpatici legiuitorului. Nu stăruim în nota materialistă a salariului, azi când sursele Statului se cam resimt, însă puținul salar fixat lasă să se întrezărească cât de puțină atențiune a fost așezată de către miniștri și parlamentari în articolele legii care trebuie să fie antidot împotriva otrăvei analfabetismului.

Întreținerea școlii primare e lăsată pe mâna unui primar analfabet și el ori semidoct, în cel mai bun caz atins de moli-ma politicianismului, care dăunează școlii și gospodăria ei e într'un hal fără de hal.

Acum ne cade așa de bine „crearea unei atmosfere de simpatie pentru școală cu adausul primară. Trebuie să încreștăm aici: avem un sac plin cu promisiuni și asigurări formale și sceptici din experiența trecutului nu ne agităm azi așa mult de simpatia în creație.

Când însă semnele îmbucurătoare se vor ivi, noi vom fi cei dintâi, cari ne vom bucura și vom pune umărul la un efort necesar țării și neamului.

Toma Coeștu

Cooperativa Invățătorilor.

— Câteva constatări și reflexii —

Instituția de ordin economic inighebată din idealism cu mare elan și însuflețire de învățătorimea din acest județ în frunte cu animatorul ei Revizorul M. Sasu, în timpul de față, se zbate în durerile *refacerii*.

Criza economică ce bântuie prin țara noastră în prezent, dar care criză nu a lăsat ne colindată nici o țară din Europa care a luat parte la războiul mondial trecut — i-a produs o *anemie* primejdioasă și Cooperativei noastre, încât alarmați de situația ei, după lungi și anevoioase consultații am constatat că pentru însănătoșirea ei trebuie aplicat un tratament cu *injectarea unui nou Elixir de viață*.

Acest mijloc de însănătoșare nu se află însă numai într'un anumit loc la vreo șpițerie ori drogherie, ci în multiple și variate împrejurări și metode, cari le reclamă o instituție comercială de branșa ei.

A fost înființată din *idealism*, — dar nu se poate susține numai prin acest mijloc, căci ea poate trăi numai din *realitatea* lucrurilor.

Lunga și dureroasă experiență făcută dela ființarea ei ne-a verificat-o îndeajuns aceasta:

Situația precară de astăzi se datorește mai multor împrejurări, cu neputință de prevăzut de oamenii dela conducerea ei, dar în special aceasta își are începuturile dela memorabila spargere săvârșită acum doi ani paremi-se:

A doaua și nu mai puțin importantă împrejurare rezidă în stricta și atenta supraveghere a vânzătorilor, și aceasta pornind numai din incercata cumintenia populară, care zice: „Ochiul stăpânului, îngrășe boul”.

S'a crezut într'un timp, că prin alegerea unui nou consiliu se va da o nouă viață Cooperativei. În consecință s'a și ales în adunarea generală din 10 Aprilie c. mai mulți membrii noi în consiliu. S'a ales și președinte nou în persoana Dlui prof. O. Lupeanu; căci fostul președinte Dl Revizor M. Sasu nu voia să primească mai departe sub nici o condiție, zicând: las'să mai fie și alții. . .

Această situație a ținut abia o lună de zile până s'a verificat și constatat că inventarul făcut de vechiul consiliu corespunde întocmai cu cel făcut de noul consiliu și deci situația prezentată de vechiul consiliu e reală.

A mai obvenit o împrejurare neprevăzută care a răsturnat votul adunării generale dat noului Consiliu prin faptul unui singur: „*vețo*” — dat de Dl director al Institutului de credit „Goronul” din Aiud, care atitudine a fost discutată cu vădită sur-

prindere de membrii ambelor consilii întruniți în ziua de 9 Maiu c. Faptul rezidă în împrejurarea că Dl director respectiv a refuzat pur și simplu girul noilor konzilieri. Aceasta este o concepție ce privește pur numai pe oamenii financiari și pe care noi laicii nu o putem discuta — căci doar membri aleși a noului konziliu sunt toți oameni cu stare materială și morală indiscu- tabilă, ca și cei vechi.

Abstrăgând dela aceasta împrejurare, în ședința din 9 Maiu c. când au fost întrunite ambele consilii — vechi și nou — s'a constatat că noui piedeci și obstacole s'au pus în calea norma- lizării vieții anemiatai noastre Cooperative. S'au incins discuții aprinse și interesante în jurul menținerii ei și au fost chiar mo- mente de eclipsare în conștiința putinței de menținere a ei. Aceste momente au fost însă de scurtă durată, căci un optimism sănătos a început a se manifesta din partea consilierilor avizându- se la noui mijloace pentru menținerea ei.

Mijloacele la care s'au avizat sunt de mai multe feluri dar cel mai principal care îl pot pute aici pe hârtie este: *unirea puterilor învățătorimii din acest județ, strângerea rândurilor și sprijinirea acestei Instituții comerciale românești din Aiud, din care trebuie se creăm o citadelă economică comercială a învă- țătorimei din acestea părți!*

Din acest sprijin în primul rând *trebuie să rezulte* depurarea datoriilor dela instituțiile financiare care ne sugrumă cu cametele. Apoi *trebuie să rezulte* o reducere a prețurilor tuturor mărfu- rilor într'atât, încât să putem să ne îmbrăcăm dela cooperativă cu întreaga familie pe un preț incomparabil mai redus ca la alte prăvălii. Atunci și *numai atunci* am ajuns la ținta finală care trebuie să o urmărească orice întreprindere cooperatiste.

Trebuie să mai amintesc aici, că în ședința consiilor din 9 Maiu c. noul preș. Dl O. Lupeanu din motive, pur personale — și anume după propria Dsale declarație — are oroare nespusă în operația subscrierii cambiilor, ceace în calitatea în care a fost ales nu se putea sustrage dela aceasta îndatorire elementară, deci și-a dat dimisia din postul onorific de Președinte al coope- rativei. În locul Dsale a fost forțat să primească vechiul preșe- dinte Dl Revizor M. Sasu.

Dsa aici este aproape imposibil de înlocuit. Are puterea materială cea mai adecvată și mijloacele celea mai ducătoare la atingerea scopului urmărit. De acea îi dorim spor la muncă, idealism împreunat cu prevedere, de care nu ne-am îndoit nici odată și folosirea tuturor mijloacelor rezonabile pentru ajungerea țintei.

Noi promitem că vom fi de veghe și pururea preocupați de soarta *Cooperativei Învățătorilor* pe care o dorim la înălțimea așteptărilor noastre.

Aiudul de Sus, 11 Maiu 1930.

Emanoil Muntean
Inv. director.

Orizont de Cărturar.

*Și plimbetul ți-e pe cărări
Și-unghere strâmte'ntunecoase;
Clădești din bezne lumânări
Și file'ntorci cu slove groase.*

*Privirea ți-e'n hrisoave reci,
Brodate'n șir cu mucegaiuri...
Tu pergamentul îl diseci,
Și ce-i mister și fără graiuri...*

*Tu ești sihastru; solitar
De-a vieții sgomote, cascade;
Un raft de cărți ți-e un altar,
Ideia, candela ce arde.*

*Tu ești resortul de mișcări
Și far pe mal, ce'ndrești nacele;
Scafandru'n taine și'n visări,
Observator de sori și stele.*

*Și'n umbră te retragi sfios
Depe arenele cu lauri
In colțul tău întunecos,
Cu manuscrisele pe rafturi...*

Aurel Pop
Inv.

Partea oficială.

Toate ordinile și circularele, ce se vor publica în partea această a revistei, vor trebui să fie imediat înregistrate și executate conștiențioși de către cei vizați.

No. 1626—1930

Obiect: Achitarea impozitului global.

In conformitate cu ordinul On. Minister² No. 48433—1930 punem în vedere tuturor învățătorilor noștri să ne trimită până

cel mult la 25 l. c. carnetele (recipise) pentru plățirea impozitelor pe semestrul I al anului în curs, întrucât Administrația financiară nu va mai achita salariile fără plata acestor impozite.

În consecință facem cunoscut tuturor, că începând cu luna viitoare nu vom introduce în statele de plată decât pe aceia cari pot face dovada că au plătit impozitele pe intervalul sus citat.

No. 1627—1930

Obiect : Păstrarea materialului didactic.

Cu prilejul inspecțiilor școlare din acest an am constatat, că majoritatea școalelor noastre au fost provăzute de curând de către Casa Școalelor cu un material didactic bogat și prețios. Acest material însă în cele mai multe cazuri e rău păstrat din care cauză el se și nimicește curând ceea ce constituie o mare pagubă. În special am constatat, că hărțile și tablourile se nimicesc iute dacă nu sunt trase pe pânză. Trebuie făcut totul ca aceste lucruri prețioase și frumoase să se tragă numai decât pe pânză când apoi se vor putea păstra mai bine. Facem deci responsabili în primul loc pe dnii diriginți de școli de întrelăsarea acestui lucru. Spre acest scop am intervenit la Cooperativa Învățătorilor din Aiud ca să acorde comitetelor noastre școlare toate înlesnirile de plată posibile și asta numai ca să se dea puțință și școalelor noastre sărace ca să-și păstreze bine materialul didactic.

Revizor, M. Sasu.

Cooperativa Învățătorilor din județul Alba.

No. 25—1930

Convocare.

În urma hotărârii Consiliului de administrație adusă în ședința din 9 l. c. prin aceasta convoc adunarea generală extraordinară pe ziua de 29 Maiu a. c. orele 10 a. m. în localul școlii primare de stat din Aiud cu următoarea ordine de zi:

1. Darea de seamă a Consiliului de administrație despre mersul Cooperativei pe intervalul dela 10 Aprilie până în prezinte.
2. Raportul comisiei de cenzori și descărcarea Consiliului de administrație de gestiunea sa de pe anul 1929.
3. Votarea statutelor conform noului cod al Cooperației.
4. Eventuale propuneri.

Dacă la prima convocare nu se va prezenta numărul recerut de membrii, adunarea generală extraordinară se va ține în ziua de 12 Iunie a. c. la aceeași oră, în acelaș local cu ori care ar fi numărul membrilor prezenți.

Aiud, 13 Maiu 1930.

Președinte, *M. Sasu.*

ȘTIRI.

* D. M. Sasu, revizorul județului nostru, la cererea proprie, a fost transferat la revizoratul școlar al județului Cluj. Dacă se va pune în aplicare noua lege de pensionare votată în acest an atunci dl revizor Sasu nu-și va mai ocupa noul post deoarece dânsul încă cade în prevederile acestei legi, împlinind la 1 Octomvrie a. c. **30 ani de serviciu efecti.**

* Salariile de pe luna curentă au fost ordonanțate de mult, dar sumele nu s'au putut ridica până astăzi dela Administrația financiară, fiindcă nu sunt **acreditive**. Când vom primi banii îi vom distribui imediat iarăși noi personal, avizând pe toți și toate.

Poșta Redacției.

Dlui V. Z. și A. I. Am primit articolul și Vă mulțumim. Dlui Gr. U. în U. Darea de seamă ce ne-ați trimis se va publica în numărul viitor deoarece în acest număr ne-a lipsit spațul.

Domnilor învățători veniți la noi din Huneadoara. Să ne scrieți pe o cartă postală care dintre DVoastră ne-ați achitat 30 lei pentru 1 exemplar „**Geografia județului Alba**”. Am voi să trimitem acest manual, dar nu știm cui. **Dlui Inv. Bora.** Harta județului nu se poate primi gratuit, ci contra 200 lei plus porto dela Cooperativa Învățătorilor — Aiud.

La Cooperativa Învățătorilor Aiud

se pot trage pe pânză bună și prevede cu lețe și verigi solide toate hărțile și tablourile din școlile noastre și anume:

1.	Harta județului Alba	Lei	200
2.	„ României	„	300
3.	„ Europei	„	300
4.	„ Asiei	„	300
5.	„ Africei	„	300
6.	„ Americilor	„	340
7.	„ Australiei	„	260

Tablourile istorice și intuiție 70 lei per bucată.